

**Rudolf Steiner
School**

vrijeschoolonderwijs

Schoolplan 2020 – 2024

1 Inleiding

1.1 Doel schoolplan

Dit schoolplan is het beleidsdocument voor de schoolplanperiode 2020-2024.

Het is opgesteld binnen de kaders van het strategisch beleidsplan van ons bestuur, dat is samengevat in hoofdstuk 1.

Alle hoofdstukken zijn vertaald naar een 'schoolplan op 1 A4', dat ons helpt om onze richting en focus scherp te houden.

Hoofdstuk 3 gaat over het onderwijs op onze school en hoe we dat verder willen ontwikkelen in de periode van 2020-2024. Een uitgebreide beschrijving is opgenomen in bijlage 1.

Hoofdstuk 4 beschrijft ons personeelsbeleid.

Onze kwaliteitszorg wordt beschreven in hoofdstuk 5. In hoofdstuk 5 beschrijven we ook de wijze waarop wij invulling geven aan voorschriften die de Inspectie heeft gesteld.

Met dit schoolplan willen wij elke belanghebbende duidelijkheid geven over wat wij willen bereiken met het onderwijs op deze school en hoe wij dat dagelijks vorm zullen geven.

Naast de schoolontwikkeling focussen we ons ook op de ontwikkeling en de bekwaamheid van onze medewerkers.

Dit schoolplan is tot stand gekomen in de periode dat wij met het coronavirus te maken hebben. Op dit moment is nog onbekend of hier blijvende beleidsaanpassingen uit voort zullen komen. Wanneer dit het geval is en wij ons daardoor op andere zaken zullen moeten richten kan dit betekenen dat onderwerpen in dit plan beschreven doorgeschoven moeten worden naar een later tijdstip.

1.2 Totstandkoming

We hebben als team een duidelijke missie en visie en onze doelen staan beschreven.

Ook de strategieën waarmee we onze doelen willen realiseren zijn geselecteerd.

Daarnaast zijn gegevens verzameld, die duidelijk maakten welke positie de school aan het eind van de vorige schoolplanperiode innam op de verschillende beleidsterreinen. Daarbij is gebruik gemaakt van de volgende gegevens:

- de evaluatie van het schoolplan 2016-2020 van onze school;
- de meest recente inspectierapporten (2017);
- tevredenheidsmetingen (2019) van ouders, leerlingen en medewerkers;
- de jaarlijkse evaluaties van de actieplannen;
- analyse van de opbrengsten en/of resultaten van methodeonafhankelijke toetsen;
- omgevingsanalyse, die aangeeft hoe de school gewaardeerd wordt in de wijk, en de samenwerking met de daar aanwezige instanties en instellingen.

De analyse van deze gegevens, samen met onze missie en visie, hebben geresulteerd in een aantal strategieën, die voor ons team leidend en richtinggevend zijn voor de beoogde concrete doelen.

- Het schoolteam stelt zich onder leiding van de directie verantwoordelijk voor de uitvoering van dit schoolplan in de komende vier jaar.

- Het bevoegd gezag stelt zich door middel van de akkoordverklaring verantwoordelijk voor het ondersteunen en bewaken van hetgeen in het schoolplan is beschreven.
- Het bevoegd gezag stelt zich garant voor het gericht inzetten van middelen voor het ondersteunen van dit schoolplan.

De directie stelt het schoolbestuur jaarlijks op de hoogte van de bereikte doelen middels de MA-RAP.

1.3 Samenhang met andere documenten

Voorliggend schoolplan is het basisdocument en legt de verbanden tussen andere documenten die op school aanwezig zijn.

- Het schoolplan is mede vormgegeven op basis van de inhoud van de schoolgids.
- Jaarlijks verschijnt een schoolkalender als flexibel deel van de schoolgids.
- Tevens verwijzen wij naar onderstaande documenten, die aanwezig zijn op onze school:
 - Personeelsbeleidsplan
 - Financieel meerjarenplan
 - Investeringsplan
 - Schoolondersteuningsplan
 - Passend onderwijs
 - Kwaliteitszorg
 - Klachtenregeling
 - Regeling functionerings- en beoordelingsgesprekken
 - Regeling Taakbeleid
 - Managementstatuut
 - Schoolgids
 - Veiligheidsbeleid
 - Arbobeleidplan
 - Beleidsplan Ziekte en Verzuim
 - Dienstverleningsplan met de Arbo-Unie
 - Protocol schorsing en verwijderen
 - Aannamebeleid
 - Rapportage tevredenheidspelingen
 - Zorg-, onderwijs- en evaluatiedocument.
 - Kwaliteitszorgkalender
 - Pestprotocol

Vaststelling

Het schoolplan is vastgesteld in de vergadering van het schoolteam d.d. ...

..... directeur

De MR heeft instemming verleend met het schoolplan d.d.

..... voorzitter van de MR.

Het schoolplan is vastgesteld door het bestuur van de school d.d. ...

..... Voorzitter van het Bestuur van Stichting Vrije School Breda.....

Schoolplan op 1 A4

	Onderwerp	Doel	Kostenplaatje	Wanneer				Behaald
	Individuele professionalisering	<ul style="list-style-type: none"> • Er is een meerjarenplanning waarbinnen een evenredige planning is gemaakt t.a.v. de individuele scholing van de medewerkers, passend binnen de begroting • Er is een plan van aanpak hoe de opgedane kennis wordt gedeeld met collega's 	€ 20.000.-	2020-2021				
	Professionalisering	<ul style="list-style-type: none"> • Leerkrachten worden in de verschillende fasen van hun professionalisering financieel ondersteund L10- L11 	€ 500.-	Schooljaar 2020-2021				
	Integraal Kind Centrum (IKC)	Er is een IKC waarbinnen sprake is van een structurele samenwerking tussen Rudolf Steiner School en Kristalkind.	€ 2.000.-	2020-2021	2021-2022	2022-2023	2023-2024	
	Passend Onderwijs	Er is SBO aanbod in de school	€ 24.000.-	2020-2021	2021-2022	2022-2023	2023-2024	
	HB ondersteuning	HB ondersteuning kent doorlopend aanbod in wetenschap en techniek	€ 8.000.-	2020-2021	2021-2022	2022-2023	2023-2024	
	personeelsbeleid							
	Markant Academie	Er is sprake van een goed functionerende Markant Academie		2020-2021				
	Assessment	Er is sprake van een goed functionerend assessment behorende bij de overstap van startbekwaam naar basisbekwaam en van basisbekwaam naar vakbekwaam		2020-2021				

	Onderwerp	Doel	Kostenplaatje	Wanneer				Behaald
	Intervisiegroepen directieniveau	Er is een kaderstelling voor maatjeswerk en er zijn intervisiegroepen op directieniveau		2020-2021	2120-2022			
	Personeelsbeleid	Duurzame inzetbaarheid/leeftijdsbewust personeelsbeleid		2020-2021	2120-2022			
	Competenties van de leerkracht	Herijking en scholing	scholingsbudget		2021-2022	2022-2023		
	Eigenaarschap en taakvolwassenheid professionals	Zelfstandig en proactief.				2022-2023	2023-2024	
	Functiehuis	Het functiehuis is herijkt op stichtingsniveau					2023-2024	
	Kwaliteitszorg							
	Communicatie	<ul style="list-style-type: none"> In oudergesprekken wordt bij het bespreken van de voortgang benoemd wat de voorspelde groei zou zijn en of deze is behaald en hoe zich dit verhoudt tot het gemiddelde landelijke niveau. Er wordt benoemd welke ondersteuning is geboden als extra naast de basiszorg. 		2020-2021				

	Onderwerp	Doel	Kostenplaatje	Wanneer				Behaald
		<ul style="list-style-type: none"> Binnen het werken met digitale middelen wordt door leerkrachten een cursus gevolgd waardoor de vaardigheden worden vergroot dan wel up to date worden gehouden. 	scholingsbudget	2020-2021	2021-2022			
	Communicatie en beleid	<ul style="list-style-type: none"> Het beleid 'omgang met gedrag' zal duidelijkheid geven hoe wij omgaan met gedrag dat extra begeleiding vraagt. Dit zal naar aanleiding van de scholing worden geconcretiseerd en worden gecommuniceerd. 	€ 8.00.-	2020-2021	2021-2022			
	Onderwijs	<ul style="list-style-type: none"> Data-analyse en bewustzijn wordt vergroot door scholing. Leerresultaten en de uitkomsten sociaal emotionele ontwikkeling worden geanalyseerd en verschillende mogelijkheden van handelen worden met elkaar gedeeld. 		2020-2021	2021-2022			
		<ul style="list-style-type: none"> Leerkrachten maken in hun (les)activiteiten het proces van leren belangrijk. Zij verschuiven de focus daarmee van 'maken' naar 'leren' 		2020-2021	2021-2022			

	Onderwerp	Doel	Kostenplaatje	Wanneer				Behaald
		<ul style="list-style-type: none"> Ons periodeonderwijs draagt bij aan de bloei en zelfrichting van het kind 		2020-2021	2021-2022			
		Het percentage leerlingen dat aangeeft dat de leerkracht nagaat hoe de leerling het aangeboden werk ervaart als succesvol beoordeelt is 80% of daarboven.		2020-2021	2021-2022			
		<ul style="list-style-type: none"> Leraren gebruiken feedback van leerlingen om de lesactiviteiten te verbeteren. 		2020-2021	2021-2022			
		<ul style="list-style-type: none"> Leraren laten leerlingen nadenken over wat zij geleerd hebben. 		2020-2021	2021-2022			
		<ul style="list-style-type: none"> Binnen het afdelingsoverleg wordt besproken op welke wijze en op welk moment de vraag om feedback van leerlingen op de leerstof passend opgenomen wordt in de verschillende leerjaren in de lessen. 		2020-2021				

	Onderwerp	Doel	Kostenplaatje	Wanneer				Behaald
		<ul style="list-style-type: none"> De basisvoorwaarden om de spellingsregels goed te kunnen automatiseren zijn optimaal aanwezig 		2020-2021				
		<ul style="list-style-type: none"> Er is sprake van klas overstijgende leesgroepjes waar leesmoeders de groepjes ondersteunen en indien nodig corrigeren 		2020-2021	2021-2022			
		<ul style="list-style-type: none"> In de klas worden de oefenboekjes met woordrijtjes ingezet (regelmatig hardop onder luisterend oor van de leerkracht) 		2020-2021				
	Kwaliteitszorg schoolniveau	<ul style="list-style-type: none"> Monitoring van de onderwijskwaliteit gebeurt via 'De Successpiegel' 		2020-2021				
		Doorontwikkeling van de audits door een onderzoeksvraag vanuit het bestuur toe te voegen aan de audit		2020-2021				
		<ul style="list-style-type: none"> leren van en met elkaar, zowel als directieteam, IB-team als op de scholen en school overstijgend tijdens Markantdagen en scholingen van de Markant Academie 		2020-2021				

	Onderwerp	Doel	Kostenplaatje	Wanneer				Behaald
		<ul style="list-style-type: none"> • een bredere plaats voor onderzoekend en ontwerpended leren binnen de school, bijvoorbeeld door samen te gaan werken met het bedrijfsleven. Maar ook door deze competenties vakoverstijgend in te zetten 		2020-2021	2021-2022			
	Passend onderwijs Zorgondersteuning	<ul style="list-style-type: none"> • 						
		<ul style="list-style-type: none"> • pedagogische aanpak en structuur 		2020-2021	2021-2022	2022-2023	2023-2024	
		<ul style="list-style-type: none"> • professionalisering van het IB netwerk van Markant en Vrije School door leren van en met elkaar, bijvoorbeeld door gebruik te maken van maatjes-leren 		2020-2021	2021-2022	2022-2023	2023-2024	
		<ul style="list-style-type: none"> • professionalisering van de leerkrachten van Markant en Vrije School m.b.t. differentiatiecapaciteit en eigenaarschap 		202-2021	2021-2022	2022-2023	2023-2024	
		<ul style="list-style-type: none"> • herijken schoolspecifiek ondersteuningsprofiel 			2021-2022			

	Onderwerp	Doel	Kostenplaatje	Wanneer				Behaald
	Financieel Beleid	•						
		<ul style="list-style-type: none"> • monitoring van meerjaren-onderhoudsplan i.s.m. Breedsaam 		2020-2021	2021-2022	2022-2023	2023-2024	
		<ul style="list-style-type: none"> • vormgeven van huisvestingsplan 2022-2030 Breda i.s.m. Breedsaam 		2020-2021	2021-2022	2022-2023	2023-2024	
	Duurzaamheid Huisvesting							
	Wij zijn een duurzame school	<ul style="list-style-type: none"> • daarbij zijn de volgende vragen beantwoord: <ul style="list-style-type: none"> - wat zijn de mogelijkheden voor onze school om te komen tot een duurzame en gezonde leeromgeving? - welk budget hebben wij daarvoor beschikbaar? - welke wet- & regelgeving is hierbij van toepassing? - welke ondersteuning kunnen wij verwachten van de overheid? - wat betekent verduurzaming in het licht van onze antroposofische uitgangspunten? 	€ 25.000	2020-2021	2021-2022	2022-2023	2023-2024	
	Totale kosten	•	€73.100.-					

2. Schoolbeschrijving

2.1 Algemeen

Naam	Rudolf Steiner School
Adres en nummer	Minckelersstraat 27
Postcode en plaats	4816 AD Breda
Telefoonnummer	076 - 5713646
E-mailadres	info@vrijeschoolbreda.nl
Adres website	www.vrijeschoolbreda.nl
Schoolleiding	Anja de Vos

Onze school is een basisschool en kent drie afdelingen:

- de kleuterschool voor kinderen van vier tot en met zes jaar;
- de klassen 1 t/m 3 voor kinderen van zes tot en met negen jaar;
- de klassen 4 t/m 6 voor de leerlingen van 9 jaar en ouder.

Onze school heeft een regionale functie en daarom werken wij met een continue rooster.

In ons karakteristieke schoolgebouw heerst een gemoedelijke sfeer waarin de verbinding met elkaar voelbaar is.

Ons gebouw beschikt ook over opvangmogelijkheden (Kristalkind) voor baby's en peuters, en BSO die aansluit bij het vrijeschoolonderwijs.

2.2 Kenmerken van het personeel (gegevens op peildatum 01-01-2020)

Bezetting

Functie	Aantal personen	fte
Directie	1	1
OP	13	10,3857
OP vakleerkrachten	3	0,6659
OP IB	1	0,7500
OOP	2	1,06
OOP schoonmaak	1	0,3390
OOP conciërge	1	0,4850
Totaal	22	14,6856

Verdeling man-vrouw

Directie en leerkrachten		Onderwijsondersteunend personeel		Totaal		
vrouw	man	vrouw	man	Vrouw	man	totaal
15	3	4	0	19	3	22

Leeftijdsofbouw personeel

Leeftijdscategorie	Directie en OP	OOP	Totaal
0-24 jarigen	1		1
25-34 jarigen	5		5
35-44 jarigen	4		4
45-54 jarigen	5	2	7
55-65 jarigen	3	2	5
Totaal	18	4	22

2.3 Kenmerken van de leerlingen

Onze school wordt bezocht door 227 leerlingen (teldatum 01-01-2020). De leerlingenpopulatie toont een doorsnee van de maatschappij.

2.4 Kenmerken van de ouders

De ouderpopulatie komt uit de regio waarin de school zich bevindt. Dat betekent dat de regio Breda en omstreken voedingsgebied is. De ouderpopulatie toont een doorsnee van de maatschappij.

2.5 Doorstroom naar het Voortgezet Onderwijs: niveau

Onderwijsniveau	Schooljaar		
	2018-2019	2017-2018	2016-2017
VMBO BL		1	2
VMBO KL	1	3	
VMBO GT	1		1
VMBO TL	3	3	6
VMBO-TL-Havo	5	1	
Havo	1	3	10
Havo-VWO	3	4	4
VWO	1	6	2
Gymnasium			
Speciaal onderwijs	1		
Praktijkonderwijs			
Totaal	16	21	25

2.6 Sterkte-zwakte analyse

Sterke punten van onze school	Zwakke of ontwikkelpunten van onze school
Brede ontwikkeling van de kinderen	Communicatie tussen de verschillende geledingen ouders, leerkrachten, MT.
Hoofd, hart en handen worden aangesproken	Samenwerking Kristalkind en school
Kunstzinnig onderwijs	Vergroten van de veiligheid binnen een groter wordend team.
Regionale school	Geen eigen SBO
Aandacht voor het individuele kind binnen een klassengemeenschap	Opbrengstgericht werken
Jaarfeesten en gemeenschapszin	Helicopterview team is niet optimaal ontwikkeld
Ouderparticipatie	Professionele houding, te betrokken
Natuurbeleving	Geen wijkschool
Aandacht voor duurzaamheid	Te hoge werkdruk
Enthousiast team	Gebouw met knelpunten, gerelateerd aan onze ambities op vlak van duurzaamheid
Veel expertise in huis	Planmatig werken
Goede zorgstructuur	Het vertrek van HB leerlingen naar voltijds HB onderwijs
Verslaglegging ontwikkeling kind	
Leerkracht gaat 3 jaar mee met de klas	
Open houding naar maatschappelijke ontwikkelingen	
Team dat zich optimaal inzet	
Studie- en ontwikkelingsbereidheid van het team	
Gemêleerd team (in leeftijd, ervaring, gender)	
Groeiend leerlingenaantal	
Schoolklimaat / -sfeer	
Sterke visie	

Kansen voor onze school	Bedreigingen voor onze school
Professionalisering leerkrachten	Vervanging afwezige leerkrachten
Hoog niveau vrijeschoolonderwijs	Aanzuigende werking passend onderwijs
Opbrengstgericht werken versterken	Inzetten ondersteuning binnen passend onderwijs
Vormgeven aan passend onderwijs	Onderscheidenheid van onze school kan verminderen, omdat regulier onderwijs steeds meer terminologie van de vrijeschool overneemt
Professionalisering L11 functies	Dalende ouderparticipatie
Toename van leerlingen	
Onderwijs-kindcentrum	
Duurzame school	
SBO-klas	
Bekwame, gedreven, nieuwe leerkrachten in dienst die de cultuuromslag versterken	

3. De opdracht aan onze school

In het vrijeschoolonderwijs wordt uitgegaan van het feit dat niet alleen cognitieve kennis van belang is, maar ook ontplooiing van creativiteit en sociale vaardigheden. Zo leert het kind niet alleen zijn hoofd (denken) te gebruiken, maar ook zijn hart (voelen) en handen (willen).

Ons hoger doel, dat wat ons bestaansrecht geeft, is dan ook als volgt omschreven:

wij bieden primair onderwijs, vanuit antroposofische visie, waarbinnen wij, vanuit een veilige, uitdagende omgeving, het kind leren het denken, voelen en willen te ontwikkelen om evenwichtig zijn weg te kunnen vinden in de wereld van nu en straks.

Onze school wil meer zijn dan een leerinstituut. Wij willen samen met de ouders kinderen opvoeden tot mensen die:

- geïnteresseerd zijn in de wereld om hen heen en daar plezier aan beleven;
- idealen hebben en de wil om die vorm te geven;
- zich betrokken voelen bij anderen;
- zich een eigen gefundeerd oordeel kunnen vormen;
- hun eigen mogelijkheden kunnen ontplooiën.

Het vrijeschoolonderwijs wordt gegeven vanuit een eigen methodiek. Hierbinnen richten wij ons sterk op het individuele kind, door niet alleen te kijken naar wat het kind kán, maar vooral naar wie hij ís. Door waar te nemen wat de leerling als individu of de klas als groep vraagt, kan de leerkracht tot de juiste aanpak komen. Het leerplan is daarbij de leidraad. We schenken zoals gezegd aandacht aan hoofd, hart en handen en bieden kinderen de mogelijkheid te experimenteren met verschillende vormen van leren.

Hierbij geeft het klassikale onderwijs ingang om ook de sociale ontwikkeling te voeden. Het leerplan is afgestemd op de ontwikkelingsfasen van het kind.

In bijlage1 'De Rudolf Steiner School in beeld' staat een uitgebreide uitwerking van bovenstaande.

- Om de opdracht van de school op een goede wijze vorm te geven hebben wij de afgelopen jaren sterk geïnvesteerd in het uitwerken van onze visie naar de praktijk binnen een professionele en lerende organisatie. Communicatie en samenwerking waren binnen dit proces belangrijke ontwikkeldoelen waarop wij ons hebben gericht binnen de teamscholing. Inmiddels is er een stevige basis gelegd. De komende jaren zullen zowel de team- als de individuele scholing zich richten op onderwijskundig gebied.
- Sinds een aantal jaar bieden wij binnen onze school naast onderwijs ook de mogelijkheid van voor- en naschoolse opvang en deelname aan een peutergroep vanuit de antroposofische basis. Dit aanbod wordt verzorgd door Kristalkind.
We hebben de vraag naar kinderopvang en talentontwikkeling in de afgelopen jaren zien toenemen. Aan deze vraag zal de komende planperiode gehoor worden gegeven. Beide organisaties slaan de handen ineen en er zal vorm gegeven worden aan een integraal onderwijs- en kindcentrum. (IKC) waarbij de onderlinge samenwerking wordt versterkt.

4 Personeelsbeleid

De Rudolf Steiner School werkt met een Personeels-, Taak- en Opleidingsbeleidsplan. Zo is voor alle medewerkers duidelijk wat zij kunnen verwachten en wat er van hen verwacht wordt.

Zie Personeels-, Taak- en Opleidingsbeleidsplan.

Echter, met het Personeels-, Taak- en Opleidingsbeleidsplan zijn we er niet. Goed werkgeverschap vraagt om goed HRM-HRD beleid. Om deze reden zijn met het bestuur de navolgende ontwikkeldoelstellingen vastgesteld: (zie uitgebreide informatie BOP)

Jaarplanning strategisch beleidsplan bestuur

2020-2021

Continueren

- een kwalitatief goed functionerende Markant Academie;
- het assessment behorende bij de overstap van startbekwaam naar basisbekwaam en van basisbekwaam naar vakbekwaam;
- de procedure werving en selectie van nieuw personeel;
- kaderstelling voor maatjeswerk en intervisiegroepen op directieniveau.

Ontwikkelen en implementeren

- duurzame inzetbaarheid/ leeftijdsbewust personeelsbeleid;

2021-2022

Continueren

- duurzame inzetbaarheid/ leeftijdsbewust personeelsbeleid;
- kaderstelling voor maatjeswerk en intervisiegroepen op directieniveau.

Ontwikkelen en implementeren

- competenties van de leerkracht.

2022-2023

Continueren

- competenties van de leerkracht.

Ontwikkelen en implementeren

- eigenaarschap en taakvolwassenheid professionals.

2023-2024

Continueren

- eigenaarschap en taakvolwassenheid professionals.

Ontwikkelen en implementeren

- het functiehuis is herijkt op stichtingsniveau.

5 Kwaliteitszorg

Naar onze mening omvat kwaliteitszorg alle activiteiten en maatregelen waarmee onze school de (onderwijs)kwaliteit bewaakt en verbetert.

Het team moet enerzijds actief nagaan wat de onderwijsbehoeften van de leerlingenpopulatie zijn. Het onderwijsleerproces moet daarop afgestemd worden. Het team moet ook systematisch kijken hoe de leerlingen zich handhaven in het onderwijs en of de gestelde doelen behaald zijn.

Anderzijds gaan wij systematisch na of de afspraken en inzet van middelen op organisatieniveau dit proces kwalitatief voldoende ondersteunen.

De instrumenten die onderdeel vormen van onze kwaliteitscyclus zijn:

- ParnasSys
- Kwaliteitszorgkalender (iedereen voert op eenzelfde moment actie uit)
- Na iedere toetsperiode vindt een bespreking plaats van de analyse toetsgegevens op klassenniveau tussen leerkracht en intern begeleider. De analyse op schoolniveau wordt besproken met het gehele team.
- Tevredenheidspeilingen (met betrekking tot de kwaliteit van het onderwijs, de organisatie en de wijze van leiding geven) onder:
 - Onderwijzend personeel
 - Ouders
 - Leerlingen
- Schoolanalyse (zelfevaluatie)
- Auditorenteam (meekijken naar kwaliteitsvraagstuk minimaal één keer in de twee jaar)
- Schriftelijke verantwoording naar bestuur, MR en ouders
- Groep 4 en 7 toets waarmee zicht op intelligentie en vermogens, waardoor breder zicht op wat vermogen is en wat we van de leerlingen kunnen verwachten.

5.1 ParnasSys

Onze school werkt met het administratie- en leerlingvolgsysteem ParnasSys in combinatie met het instrument 'ZIEN' voor de monitoring van de sociaal emotionele ontwikkeling en met het instrument 'De Successpiegel' voor de peiling van tevredenheid van ouders, leerlingen en personeel.

Modules van ParnasSys geven leerkrachten, directeuren en bestuurders de instrumenten om hun ambities te formuleren en zelf de voortgang (tussentijdse leeropbrengsten en eindopbrengsten) op uniforme en systematische wijze te monitoren.

Middels het benoemen van verbeterpunten in het schoolplan, het analyseren van onderwijsopbrengsten en/of het meten van de tevredenheid verhogen en borgen wij de kwaliteit van onze school.

Op het gebied van kwaliteitszorg en auditing werkt onze school nauw samen met de scholen van Stichting Markant Onderwijs.

Met behulp van het kwaliteitszorginstrument én de bovenschoolse module Ultimview van ParnasSys kan de kwaliteit van onze school breder en beter worden gemonitord. Het systeem bevat onder meer een cockpit met een "early warning" functie met betrekking tot de tussentijdse opbrengsten en de eindopbrengsten, de interne doorstroom en uitstroom van de leerlingen. Deze gegevens samen met de gemeten tevredenheid van ouders, leerlingen en medewerkers met betrekking tot de kwaliteit van het onderwijs, de organisatie en de wijze van leidinggeven maakt het voor ons mogelijk (pro)actief in te grijpen en bij te sturen in situaties waarin dat nodig is.

Ook in de periode 2020-2024 blijven we stelselmatig aandacht besteden aan het formuleren en uitvoeren van kwaliteitsbeleid.

5.2 Kwaliteitszorgkalender

De kwaliteitszorgkalender is ons inziens een eerste hulpmiddel om met een open blik aanwezig te zijn in onze school, te zien wat er gebeurt, oog te hebben voor de kleine signalen en aanspreekbaar te zijn voor alle betrokkenen. Hiervoor bewust tijd vrij te maken.

De kwaliteitszorgkalender helpt ons niet te verdwalen in de waan van de dag.

Wij willen de kwaliteitszorgkalender dan ook niet alleen maar instrumenteel inzetten. Wat ons betreft krijgt kwaliteitszorg pas inhoud en betekenis als wij een stapje verder gaan dan het simpelweg invoeren van dit kwaliteitszorginstrument.

Als het instrument onderdeel is geworden van een set gewoontes en afspraken die allemaal bijdragen aan de kwaliteitsontwikkeling van de school, dan hebben we het echt tot een eigen manier van werken gemaakt.

Zie daar onze ambities omtrent kwaliteitszorg.

Om systematisch de kwaliteit te kunnen meten en actief in te grijpen is het belangrijk dat binnen de organisatie op eenzelfde moment en op eenzelfde wijze werkzaamheden worden uitgevoerd, geëvalueerd en geanalyseerd. Dit om goed inzicht te hebben

Tevens houden we onszelf een spiegel voor bij de opbrengsten daarvan. Er wordt met een kwaliteitskalender gewerkt, zodat kwaliteitszorg een zaak van het hele team is.

Daarnaast is de ouderbetrokkenheid bij de school groot. Middels jaarfeesten, ouderavonden, open lessen en lezingen worden de ouders meegenomen in de achtergronden van het onderwijs en opvoedingsvraagstukken.

Aandacht wordt besteed aan de communicatie. Deze vindt veelvuldig plaats om alle ouders te bereiken.

Alle ouders van de Rudolf Steiner School zijn lid van de oudervereniging. De oudervereniging is opgericht om te waarborgen dat onze school een echte vrijeschool blijft. Het bestuur van de vereniging beheert de ouderbijdrage, ondersteunt ouderinitiatieven en voert overleg met de directeur van de school.

Iedere klas kent een tweetal klassenouders. De klassenouder ondersteunt de leerkracht bij de organisatorische vraagstukken bij jaarfeesten en klassenbijeenkomsten. Schoolbreed komen alle klassenouders ongeveer vijf keer per jaar bijeen met de directeur van de school. Daarbij wordt gekeken hoe zij schoolbreed kunnen ondersteunen en vindt er onderlinge afstemming plaats over de invulling van de rol van klassenouder.

De Medezeggenschapsraad van onze school komt normaliter acht maal bij elkaar voor overleg met de directie en/of bestuurder. Aan de orde komen onder meer het jaarplan, het bestuurs- en ondernemingsplan, de begroting en jaarrekening, het formatieplan, het vakantie-rooster, het zorgplan en de beschikkingen voor de arrangementen, de samenwerking met de oudervereniging, taakbeleid en werkdruk, de ziekteverzuimcijfers, de tevredenheidspeilingen en de professionele lerende organisatie.

5.3 Communicatie

Het is in alle opzichten van belang dat onze school snel en open communiceert met ouders.

Inherent aan de antroposofische uitgangspunten van onze school is dat wij werken vanuit educatief partnerschap tussen ouders en de school.

Door ouders als educatieve partners te zien, kunnen wij hogere kwaliteit bereiken, bijvoorbeeld doordat wij zaken met ouders afstemmen en kunnen wij onze activiteiten richting ouders doelgericht opzetten.

De feedback van ouders op plannen en resultaten van de school vormt zo een belangrijke motor voor onze schoolontwikkeling, professionele ontwikkeling en kwaliteitszorg.

Vanuit het perspectief van de ouders is een open communicatie van groot belang. Wij willen voorkomen dat ouders plotseling geconfronteerd worden met minder goed tot slecht nieuws en blijven zitten met een gevoel van onmacht of vragen.

Uit de Monitor Ouderbetrokkenheid van de ouderorganisaties blijkt dat ouders over het algemeen van mening zijn dat ze goed geïnformeerd worden, maar dat ze nauwelijks betrokken worden bij het verbeterproces van de school. Ouders voelen zich daardoor minder serieus genomen door de school. Dat maakt ons extra gefocust op het feit dat de communicatie met en betrokkenheid van ouders voor alle partijen belangrijk is.

Wat betreft communicatie met externe partijen, onze school maakt deel uit van de volgende samenwerkingsverbanden:

- Regio Passend Onderwijs OOK (30-03); het College van Bestuur is lid van het bestuur van het samenwerkingsverband.
- Regionaal Platform Onderwijs West-Brabant; gericht op kennisdeling tussen besturen op o.a. terreinen als arbeidsvoorwaarden en professionalisering.
- Leswerk; gericht op het oplossen van vervangingsproblematiek in het primair onderwijs.
- Het Bestuurlijk Overleg Breda (BOB); het overkoepelende samenwerkingsverband van alle besturen voor PO en VO in de Gemeente Breda; het College van Bestuur is lid van het bestuur van het BOB.
- Coöperatie BreedSaam, verantwoordelijk voor de huisvesting van primair en speciaal onderwijs in de gemeente.

Verder wordt samengewerkt met de volgende partners:

- ONS Onderwijsbureau dat optreedt als administratiekantoor per 1 januari 2017;
- Arbo-Unie Nederland (op het gebied van ziekteverzuim begeleiding);
- PO-Raad;
- Vereniging van vrijescholen;
- BVS Schooladvies;
- Kristalkind Kinderopvang en
- Michael College (voortgezet vrijeschoolonderwijs).

5.4 De leraar als klassenmanager

De leraar wordt klasmanager: een kwaliteitsslag. Maar de opdracht die daarmee gemoeid gaat, is niet altijd een eenvoudige. Want hoe maak je van een diverse klas een krachtige leeromgeving? Deze vraag is cruciaal omdat uit onderzoek naar effectiviteit van leraren blijkt dat zowel didactische als organisatorische factoren de kwaliteit van leren en onderwijzen bepalen. Didactische factoren betreffen de doelen die de leraar nastreeft, de gekozen leerstof, de didactische werkvormen, de gebruikte leermiddelen en de wijze van evalueren. De organisatorische factoren verwijzen naar het klasmanagement, het creëren van de noodzakelijke voorwaarden voor individuen en groepen om de beoogde leeruitkomsten mogelijk te maken. De wijze waarop een klas of leer-groep wordt georganiseerd, bepaalt immers onrechtstreeks de leeruitkomsten. Klasmanagement heeft het grootste effect op de prestaties van leerlingen. Klasorganisatie is een complex gebeuren. Daarom moet ons inziens elke leraar een grondig inzicht verwerven in de klas of groep als klasomgeving, met daaraan gekoppeld de vaardigheid om die te beïnvloeden in de richting van de gestelde doelen en het effect van het handelen na te gaan.

Hier zien wij een mogelijkheid een stap in kwaliteit te maken. Uit de tevredenheidspeilingen van personeel en leerlingen wordt duidelijk dat er ingezet wordt op maatwerk richting de individuele leerling, echter, zowel de leerkracht als ook de leerling geeft aan dat niet nagegaan wordt of de

ingezette koers door de leerling als passend wordt ervaren. De leerkracht bepaalt zonder deze kennis of wel of niet doorgegaan wordt op de ingeslagen weg.

Doel Bij de leerling wordt nagegaan hoe de inzet van individuele ondersteuning wordt ervaren.

Waar we ook een kans zien de kwaliteit te vergroten, is op het onderwerp analyseren van (kwalitatieve en kwantitatieve) data waarna vervolgens het handelen wordt aangepast aan de hand van opgedane informatie.

Zoals beschreven maakt de leerkracht gebruik van verschillende bronnen die informatie geven over de ontwikkeling en het welbevinden van de leerling.

Het passend onderwijs heeft eraan bijgedragen dat leerlingen met complexe ondersteuningsbehoeften in onze school onderwijs genieten. Van de leerkracht vraagt dit de bron aan informatie af te zetten tegen een complex vraagstuk en te bepalen wat de juiste volgende stappen zijn in de ondersteuning van de leerling.

Om je juiste koers te bepalen is het noodzakelijk dat leerkrachten op de hoogte zijn van de laatste onderwijsontwikkelingen, kennis hebben van aanpak bij verschillende gedragsproblematieken en vaardig zijn in het analyseren en samenbrengen van verschillende bronnen.

De komende jaren zullen wij ons dan ook verder scholen in het omgaan met gedragsproblematiek en het delen van kennis ten aanzien van de ondersteuning van deze leerlingen.

Daarnaast wordt de verzamelde data ook geanalyseerd op schoolniveau. De analyse van de data wordt gekoppeld aan besluiten over lesgeven en leren. Samen onderzoeken we wat de data ons laten zien en waar en op welke wijze wij ons onderwijs verder kunnen verbeteren.

Voorwaarde voor gedegen onderzoek is een professionele cultuur die gefaciliteerd wordt in tijd en ruimte. Een goed gebruik van data is immers onze basis voor doordachte beslissingen om ons onderwijs te verbeteren.

Wij vinden dat een grondige analyse van de data door het team een noodzaak is om te kunnen komen tot initiatieven om het onderwijs te verbeteren. De discussie binnen het team over wat de data zeggen is essentieel voor het verbeteren van het onderwijs.

Daar maken wij dus tijd voor vrij; wij gaan met elkaar om de tafel zitten en kijken naar en bediscussieren de data. Daarbij zijn uitgangspunten:

- Omgaan met data is iets wat het hele team aangaat en vraagt dus om een open en professionele cultuur: niet (be)oordelen, maar onderzoeken en leren van en met elkaar.
- Wij nemen de tijd om data en analyses te presenteren en te discussiëren over de data, met als doel samen te komen tot onderbouwde keuzes in het verbeteren van het onderwijs.
- In de beperking toont zich de meester! Wij kunnen alles willen analyseren tot op het laagste niveau, maar onze ervaring is dat wij dan verdrinken in nuances die er niet echt toe doen. Wij maken daarom keuzes en gaan uit van een goede vraag: wat willen we echt weten?
- Wij besteden aandacht aan datageletterdheid: basiskennis over bijvoorbeeld vaardigheidsscores, normeringen, niveaus en toetsconstructie is van belang om toetsresultaten te kunnen interpreteren.

5.5 Tevredenheidspeilingen

De tevredenheidspeilingen, die wij eens in de twee jaar afnemen, zijn instrumenten die een nuttige bijdrage kunnen zijn voor ons kwaliteitsbeleid.

Met de peilingen kunnen wij op een efficiënte wijze de tevredenheid van ouders, leerlingen en personeel meten. De uitslagen geven ons inzicht in onze verbeterpunten.

Hiervoor maken wij gebruik van de vragenlijsten binnen 'De Successpiegel'.

5.6 Schoolanalyse

Ook vanuit 'De Successpiegel' wordt gebruik gemaakt van de schoolanalyse. Schoolanalyse maakt het pedagogisch en didactisch handelen van het team voor iedereen inzichtelijk, bekijkt of er sprake is van een ontwikkeling naar een professionele cultuur in het team en biedt gereedschap en handreikingen die tot de afgesproken verbeteringen leiden.

In de analyse worden ook de opbrengsten van de school meegenomen.

We formuleren na de analyse in nauw overleg met het team een verbetertraject dat concreet en realistisch is en voor een duurzaam resultaat zorgt.

5.7 Auditteam

Binnen Stichting Markant Onderwijs en Stichting Vrije School Breda is een auditteam actief om elkaar te ondersteunen bij zelfevaluaties.

Om het eigenaarschap van de zelfevaluaties te versterken is het belangrijk dat elke school visitatievragen formuleert: waar wil de school dat het auditteam zich in elk geval op richt? Op deze manier krijgt de school meer focus in de reactie van het auditteam en is het waarschijnlijker dat men verder kan met de aanbevelingen.

Het auditteam checkt wat de school zelf vindt van de eigen kwaliteit. Een eigen oordeel of waardering van de school is voor het auditteam belangrijk, dan is het makkelijker om hier een zinvolle reactie op te geven.

5.8 Inspectiebezoek

Bij een basisarrangement wordt eens in de vier jaar de kwaliteit van de school beoordeeld door de Inspectie van Onderwijs. De zienswijze en adviezen die de school worden aangereikt ter verbetering van de kwaliteit worden in de besprekingen met het team meegenomen.

5.9 Wettelijke minima

Wat betreft de wettelijke minima stelt de inspectie de volgende vragen:

Hoe is het burgerschapsonderwijs ingericht?	Zie de schoolgids
Wat biedt de school aan qua extra ondersteuning (in relatie tot het ondersteuningsprofiel)?	Zie de schoolgids
Hoe volgt de school de leerlingen?	Zie de schoolgids
Welke onderwijstijd hanteert de school?	Zie de schoolgids
Hoe gaat de school om met taalachterstanden?	Zie ZOE-document
Welke vakken biedt de school aan?	Zie onderstaande tabel
Hoe gaat de school om met kerndoelen en referentieniveaus?	Zie onderstaand
Bij andere voertaal dan Nederlands: hoe gaat de school daarmee om?	Onze school kent geen leerlingen die zich het Nederlands als tweede taal eigen dienen te maken
Is beschreven hoe de school monitort of het onderwijs zo is ingericht dat de leerlingen zich ononderbroken kunnen ontwikkelen en het onderwijs op hun behoeften is afgestemd?	Zie de schoolgids en ZOE-document

Leerstofaanbod

Ons leerstofaanbod is dekkend voor de kerndoelen van het primair onderwijs en stelt de leerlingen in staat zich optimaal te ontwikkelen en voor te bereiden op het vervolgonderwijs. Indien leerlingen niet in staat zijn de kerndoelen te realiseren, zal dit gemotiveerd worden vermeld in het betreffende leerling-dossier. Voor deze leerling zal een individueel leerplan worden opgesteld. De monitoring van dit individueel leerplan zal ook worden opgenomen in het leerling-dossier.

De voortgang van de leerlingen wordt gevolgd via Cito. Zowel op individueel niveau als ook op schoolniveau analyseren wij langs de vastgestelde referentieniveaus.

Voor de kleuterklas t/m klas 3 (groep 5) wijken wij op technisch lezen af van het vastgestelde niveau. Vanaf klas 4 (groep 6) volgen wij de niveaus.

Door methoden te kiezen die onze leerlijnen voor taal en rekenen ondersteunen, bereiken wij dat alle kerndoelen in de gehele schoolloopbaan aan de orde worden gesteld.

Voor verschillende leergebieden hebben wij eigentijdse ondersteunende methoden gekozen, die aansluiten bij onze leerlingenpopulatie en schooldoelen als mede de werkwijze die wij willen hanteleren.

Wij bewaken de doorgaande lijn van kleuterklas tot en met klas 6 waardoor kinderen een ononderbroken ontwikkeling door kunnen maken.

Overzicht van de gebruikte methoden:

<i>Vakvormingsgebied</i>	<i>Methode</i>	<i>Remediërend</i>
Taal/ woordenschat	Staal Taal	- Muiswerk
Lezen	Estafette	- Muiswerk
Begrijpend lezen	-	- Muiswerk
Rekenen	Alles telt	- Muiswerk
Sociaal emotioneel		- Wief - Je kunt meer dan je denkt. - Handleiding voor jezelf. - Denk goed, voel je goed. - Ho, tot hier en niet verder.
Schrijfvaardigheid	Klinkers	-
Verkeer	Wijzer op weg	-
Engels	Muiswerk	-

De ordening van ons onderwijs

Onze kinderen moeten voldoende tijd krijgen om zich het leerstofaanbod eigen te maken. Dat betekent dat we de invloed van de populatie meenemen in de verdeling van de leertijd.

In de eerste tabel staat het aantal weken dat per leerjaar aan een periode wordt besteed.

De tweede tabel laat de tijd per week zien die wij per leerjaar aan de vakken besteden. De tijd staat beschreven in uren of delen daarvan.

periode vak		1	2	3	4	5	6
Taal		17	16	16	11	10	7
Rekenen		15	20	17	13	11	7
Heemkunde		8	4	4			
Toneel				3	4	3	4
Bouwperiode							5
Mens- en dierkunde					4		
Aardrijkskunde					4	5	
Geschiedenis					4	7	9
Plantkunde						4	
Meetkunde							3
Natuurkunde							3
Klimatologie							3
Mineralogie							3
Eindkamp							1

In uren per week

vak	kleuters	1	2	3	4	5	6
Periode		6,75	6,75	7,25	7,50	7,50	7,50
Weekopening		0,50	0,50	0,50	0,50	0,50	0,50
Lezen		2,25	3,00	3,00	2,25	2,25	2,50
Woordenschat/ begrijpend luisteren		1,25	1,25	1,25	1,25	1,25	1,25
Begrijpend lezen/ luisteren		0,50	0,50	0,50	0,50	0,50	0,50
Oefenuur taal		3,00	1,83	2,17	3,00	2,50	2,50
(Periode taal gem.)		3,1875	3	3	2,0625	1,88	1,31
Totaal aanbod taal		6,1875	4,83	5,17	5,0625	5,58	3,81
Oefenuur rekenen		2,92	3,17	3,42	3,50	3,25	3,25
(Periode rekenen gem.)		2,8125	3,75	3,1875	2,4375	2,06	1,31
Totaal aanbod rekenen		5,7325	6,92	6,6075	5,9375	5,3125	4,56
Schrijven		0,75	0,58	0,50	0,33	0,33	0,25
Lichamelijke opvoeding		1,50	1,58	1,50	1,42	1,58	1,33
Engels		0,75	0,75	0,75	0,75	0,75	0,75
Muziek		0,50	0,50	0,50	1,00	0,50	0,50
Tekenen		0,58	0,83	0,50			
Vormtekenen		0,50	0,50	0,50	0,50	0,50	0,42
Schilderen		0,75	0,75	0,75	0,75	0,75	0,75
Handwerken (houtbewerken)		0,75	0,75	0,75	0,83	1,58	1,58
Handvaardigheid		0,50	0,75	0,75	0,75	0,75	0,75
Religieuze oriëntatie		0,75	0,50	0,33	0,50	0,50	0,50
Topografie							0,42
Euritmie		0,50	0,50				

Ontwikkelpunten uit de tevredenheidspeilingen 2019

In 2019 is de tevredenheidspeiling afgenomen onder

- Leerlingen
- Ouders
- Leerkrachten

Daarnaast is de schoolanalyse (zelfevaluatie) ingevuld.

Na analyse van gegevens zijn de navolgende verbeterdoelstellingen opgenomen:

- In oudergesprekken wordt bij het bespreken van de voortgang benoemd wat de voor- spelde groei zou zijn en of deze is behaald en hoe zich dit verhoudt tot het gemiddelde landelijke niveau. Er wordt benoemd welke ondersteuning is geboden als extra naast de basiszorg.
- De ingezette scholing op 'goed leerkracht gedrag' gekoppeld aan 'kinderen met gedrag' wordt voortgezet waarbij de gedragsdeskundig vanuit het samenwerkingsverband kan worden ingeschakeld.
- Het beleid 'omgang met gedrag' zal duidelijkheid geven hoe wij omgaan met gedrag dat extra begeleiding vraagt. Dit zal naar aanleiding van de scholing worden geconcretiseerd en worden gecommuniceerd.
- Data-analyse en bewustzijn wordt vergroot door scholing. Leerresultaten en de uitkomsten sociaal emotionele ontwikkeling worden geanalyseerd en verschillende mogelijkheden van handelen worden met elkaar gedeeld.
- Het door-ontwikkelen en bespreken van de leerstof in de verschillende afdelingen gaat voort. Hierbij is aandacht voor de ontwikkelthema's.
- Leerkrachten maken in hun (les)activiteiten het proces van leren belangrijk. Zij verschuiven de focus daarmee van 'maken' naar 'leren'
- Ons periodeonderwijs draagt bij aan de bloei en zelfrichting van het kind.
- Ten aanzien van de leerstof binnen het werken met digitale middelen wordt door leerkrachten een cursus gevolgd waardoor de vaardigheden worden vergroot dan wel up-to-date worden gehouden.
- Het percentage leerlingen dat de stelling 'de leerkracht nagaat hoe de leerling het aangeboden werk ervaart als succesvol beoordeelt' is 80% of daarboven .
- Binnen het afdelingsoverleg wordt besproken op welke wijze en op welk moment de vraag om feedback van leerlingen passend opgenomen wordt in de verschillende leerjaren in de lessen.

Onderstaande punten kwamen aan bod binnen de studiebijeenkomsten in het schooljaar 2019-2020 maar zullen voortgang vinden in het komende meerjarenplan.

- Leraren gebruiken feedback van leerlingen om de lesactiviteiten te verbeteren.
- Leraren laten leerlingen nadenken over wat zij geleerd hebben.
- Leraren geven leerlingen feedback die hen helpt zichzelf te sturen.
- Omgaan met gedragsproblematieken.

Naar aanleiding van de Cito analyse

We denken dat de zwakke spelling wordt veroorzaakt doordat de basisvoorwaarden te matig aanwezig zijn, waarna de snelheid van het leren in de lagere leerjaren veroorzaakt dat de spellingsregels niet goed kunnen worden geautomatiseerd.

Duidelijk is dat meer oefening binnen het lezen in de lagere leerjaren noodzakelijk is. Er wordt ingezet op het klas overstijgend in groepjes lezen waarbij leesmoeders het groepje ondersteunen en kunnen corrigeren indien nodig.

In de klas is het noodzakelijk dat de oefenboekjes met woordrijtjes ook worden ingezet waarvoor deze bedoeld zijn en dit regelmatig hardop, onder luisterend oor van de leerkracht, wordt geoefend.

De kleuters scoren niet op het gewenste niveau. Ten opzichte van vorig schooljaar is het niveau achteruit gegaan. We blijven ons richten op het onderwijsaanbod in de kleuterklassen dat gericht is op de leervoorwaarden

De aandacht die in afgelopen jaren is geweest op het goed automatiseren met betrekking tot rekenen werpt zijn vruchten af. We zien een stijgende lijn in de resultaten in de afgelopen jaren.

Jaarplanning strategisch beleidsplan bestuur

2020-2021

Continueren

- 'De Successpiegel' als monitoring van onderwijskwaliteit;
- doorontwikkeling van de audits door een onderzoeksvraag vanuit het bestuur toe te voegen aan de audit;
- leren van en met elkaar, zowel als directieteam, IB-team als op de scholen en school overstijgend tijdens Markantdagen en scholingen van de Markant Academie.

Ontwikkelen en implementeren

- een bredere plaats voor onderzoekend en ontwerpend leren binnen de school, bijvoorbeeld door samen te gaan werken met het bedrijfsleven. Maar ook door deze competenties vakoverstijgend in te zetten.

2021-2022

Continueren

- onderzoekend en ontwerpend leren.

Ontwikkelen en implementeren

- leerlingen zijn eigenaar van hun eigen onderwijsleerproces, door hen keuze te geven in wat ze willen leren en hoe ze dat willen leren; de leerkracht is meer begeleider dan sturend leider;

2022-2023

Continueren

- leerlingen zijn eigenaar van hun eigen onderwijsleerproces; door hen keuze te geven in wat ze willen leren en hoe ze dat willen leren, de leerkracht is meer begeleider dan sturend leider;

Ontwikkelen en implementeren

- scholen ontwikkelen zich tot kindcentra.

2023-2024

Continueren

- scholen hebben zich ontwikkeld tot kindcentra.

6 Zorg(ondersteuning) op school

Zie de schoolgids onder de kop 'Leerlingenzorg', onderdelen 'samenwerking', 'passend onderwijs' en 'ondersteuningsteam'.

- 6.1 In het kader van **passend onderwijs** is het onze ambitie een klas voor Speciaal Basis Onderwijs te starten.

Voor ouders die bewust kiezen voor het vrijeschoolonderwijs is het niet prettig hun kind doorverwezen te zien naar een SBO-klas in een andere onderwijssoort, omdat onze vrijeschool niet zo'n klas kent.

Voor ons geldt dat elk kind recht heeft op goed onderwijs, ook kinderen die extra ondersteuning nodig hebben. Met het "Passend Onderwijs" wordt beoogd voor iedere leerling een passende plek in het onderwijs te bieden. En voor ons zou de eigen schoolkeuze van kind en ouder daarin leidend moeten zijn. Een school die hen het beste ligt en die hen gezien hun persoonlijke keuze het best voorbereidt op voortgezet- en beroepsonderwijs. Met name omdat wij van mening zijn dat kinderen met een indicatie voor passend onderwijs zeer gebaat zijn met de combinatie hoofd, hart en handen-onderwijs, specifiek als men daar zelf ook voor kiest.

Om aan alle kinderen daadwerkelijk een goede onderwijsplek te kunnen bieden, vormen reguliere en speciale scholen samen regionale samenwerkingsverbanden. De scholen in het samenwerkingsverband maken afspraken over de ondersteuning aan leerlingen en de bekostiging daarvan.

Discussie over het oprichten van een eigen SBO-klas zal daarom eerst besproken moeten worden in dat samenwerkingsverband.

- 6.2 In het kader van **hoogbegaafdenonderwijs** is onze ambitie om meer te focussen op wetenschap en techniek.
- Het uitgangspunt van de vrijeschoolpedagogiek is de hele ontwikkeling van het kind zo te ondersteunen, dat het kind in de volwassenheid zijn of haar eigen levensdoelen kan vormgeven. Het middel waar de school gebruik van maakt om dit doel te bereiken is het aanbieden van de leerstof op de gebieden van "denken, voelen en willen" of in andere woorden: "hoofd, hart en handen". Ieder kind komt met eigen talenten en eigen hindernissen de school binnen. Het is aan de school om die te zien en in te zetten voor de ontwikkeling. Dit betekent dat het raadsel van ieder individueel kind ontsluit dient te worden. In dit plan willen we ons richten op de kinderen die meer- of hoogbegaafd zijn. Meer- en hoogbegaafde kinderen leren vaak op een andere manier dan de meeste kinderen. Ook hebben zij baat bij meer en complexere opgaven en het verkrijgen van inzicht in hun eigen leren. Onze ervaring tot op heden is dat onderwerpen aanbieden die liggen op het vlak van wetenschap en techniek hen het meest uitdagen tot verbreden en/of verdiepen van de lesstof.

Jaarplanning

2020-2021

Continueren:

- pedagogische aanpak en structuur.

Implementeren en ontwikkelen:

- professionalisering van het IB netwerk van Markant en Vrije School door leren van en met elkaar, bijvoorbeeld door gebruik te maken van maatjes-leren;
- professionalisering van de leerkrachten van Markant en Vrije School m.b.t. differentiatiecapaciteit en eigenaarschap.

2021-2022

Continueren:

- pedagogische aanpak en structuur;
- professionalisering van het IB netwerk van Markant door leren van en met elkaar;
- professionalisering van de leerkrachten van Markant en Vrije School m.b.t. differentiatiecapaciteit en eigenaarschap.

Implementeren en ontwikkelen:

- herijken schoolspecifiek ondersteuningsprofiel.

2022-2023

Continueren:

- pedagogische aanpak en structuur;
- professionalisering van het IB netwerk van Markant door leren van en met elkaar;
- professionalisering van de leerkrachten van Markant en Vrije School m.b.t. differentiatiecapaciteit en eigenaarschap.

2023-2024

Continueren:

- pedagogische aanpak en structuur;
- professionalisering van het IB netwerk van Markant door leren van en met elkaar;
- professionalisering van de leerkrachten van Markant en Vrije School m.b.t. differentiatiecapaciteit en eigenaarschap.

7 Financieel beleid

Stichting Vrije School Breda is een solide en gezonde stichting. Dat willen we ook blijven, omdat zowel de kinderen van vandaag als die van morgen goed onderwijs moeten krijgen. We beschikken over een (financieel) meerjarenbeleid. We zijn transparant over onze beleidskaders, onze reserves en ons bestedingspatroon. We beschikken over heldere financiële rapportages volgens de cyclus van planning en control.

Rapportages

Per kwartaal bespreken bestuurder, controller en directeur van de school de financiële positie van de school middels de managementrapportage. Op dat moment wordt ook verslag gedaan aan de directeur met betrekking tot de uitgaven voor personeel en ziekteverzuim.

Begrotingen

De begroting wordt jaarlijks voorafgaande aan het kalenderjaar op voorstel van de bestuurder vastgesteld. De vastgestelde begroting is taakstellend voor de directeur van de school. Dat betekent dat in principe geen uitgaven kunnen worden gedaan, zonder dat deze zijn begroot. Schuiven binnen de begroting is toegestaan, mits geen geweld wordt gedaan aan de vooraf geformuleerde beleidsdoelen. De begroting is hiermee een belangrijk sturingselement geworden. De begroting op schoolniveau is een taakstellend budget waarmee de stichting het onderwijs zo goed mogelijk inricht.

De visie van de stichting is dat de middelen zoveel als mogelijk in de klassen (onderwijs) moeten belanden.

Exploitatiebegroting

De directeur stelt jaarlijks in overleg met de bestuurder een voorstel op voor een begroting voor het komende kalenderjaar met een toelichting (exploitatiebegroting). Daarin zijn alle inkomsten en uitgaven van de school opgenomen waarvoor de directeur verantwoordelijk is. De exploitatiebegroting is gebaseerd op het beleidsplan van de school.

Het bestuur is verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing dat financiële risico's tijdig worden onderkend; ook moet de continuïteit van het onderwijs binnen onze school gewaarborgd zijn.

Kwaliteitsindicatoren zijn:

- De schoolleiding beheert de financiën effectief
- De schoolleiding beheert de financiën doelmatig
- De schoolleiding beheert de financiën rechtmatig

Binnen onze school wordt op geregelde tijden gefocust op (mogelijke) risico's die op ons afkomen. Vooralsnog onderkennen we voor de komende periode 2020-2024 de volgende risicogroepen:

1. Ontwikkeling leerlingaantal
Gezien de gestage toename van het aantal aanmeldingen voor de kleuterklassen wordt het openen van een derde kleuterklas een serieuze optie. We zijn daartoe een voorbereidingstraject gestart.
2. Onderwijskwaliteit
Bewaking en verbetering van de onderwijskwaliteit hebben voortdurend aandacht.

3. Sociale Veiligheid

Onze school kent een schoolveiligheidsplan. Jaarlijks wordt dat geëvalueerd en daar waar nodig bijgesteld. Middels leerling-tevredenheid-metingen wordt de veiligheidsbeleving bij leerlingen gemonitord.

4. Kwaliteit teams en leiding

Kwaliteit van team en leiding, maar zeker ook van individuele medewerkers wordt voortdurend gemonitord, en daar waar nodig worden ontwikkelpunten geformuleerd en verbetertrajecten en/of verbeterprocessen geïmplementeerd.

2020-2021

Continueren:

Implementeren en ontwikkelen:

- update van meerjarenonderhoudsplan i.s.m. Breedsaam

2021-2022

Continueren:

- monitoring van meerjarenonderhoudsplan i.s.m. Breedsaam.

Implementeren en ontwikkelen:

- vormgeven van huisvestingsplan 2022-2030 Breda i.s.m. Breedsaam.

2022-2023

Continueren:

- monitoring van meerjarenonderhoudsplan i.s.m. Breedsaam;
- vormgeven van huisvestingsplan 2022-2030 Breda i.s.m. Breedsaam.

2023-2024

Continueren:

- monitoring van meerjarenonderhoudsplan i.s.m. Breedsaam;
- vormgeven van huisvestingsplan 2022-2030 Breda i.s.m. Breedsaam.

8 Huisvesting

De school is verantwoordelijk voor de veiligheid en Breedsaam voor het onderhoud van het schoolgebouw en het schoolplein. Wij moeten ons daarbij aan verschillende wetten en regelgeving houden. Elke school, ook de onze, heeft een veiligheidsplan waarin het beleid over veiligheid staat opgenomen.

Wet- en regelgeving:

- *Het Bouwbesluit*: hierin staan bijvoorbeeld de eisen rondom brandveiligheid en elektriciteit.
- *Het Arbeidsomstandighedenbesluit*: hierin staat wat de eisen voor de werkomstandigheden van leerkrachten en leerlingen zijn. Zoals dat er passende meubels worden gebruikt en dat de ruimte van de lesruimte en de buitenruimte niet te klein zijn. In de Arbocatalogus PO staat duidelijk omschreven welke eisen de Arbowetgeving stelt.
- *Warenwetbesluit speel- en attractietoestellen*: hierin staat aan welke veiligheidseisen speeltoestellen binnen en buiten moeten voldoen.
- Er zijn ook regels over de grootte van het klaslokaal.
- *De bouwverordening* van de gemeente: hierin kunnen aanvullende voorwaarden zijn opgenomen waar de school zich aan moet houden.

De afgelopen jaren heeft onze school flink geïnvesteerd in het schoolgebouw. Wij hebben nu een schoon en fris gebouw dat is aangepast aan de eisen van brandveiligheid. Eén van de doelstellingen in het Bestuursondernemersplan is duurzaamheid. Wij willen toewerken naar een duurzaam gebouw.

De vraag 'is de huisvesting voor scholen een toegevoegde waarde of een noodzakelijk kwaad?' is voor ons geen vraag, de meerwaarde van een goed en gezond gebouw voor het realiseren van goed onderwijs is al vaak bewezen door onderzoeken.

Willen wij concreet zaken gaan oppakken dan zullen onder andere de volgende vragen moeten worden beantwoord:

- Wat zijn de mogelijkheden voor onze school om te komen tot een duurzame en gezonde leeromgeving?
- Welk budget hebben wij daarvoor beschikbaar?
- Welke wet- & regelgeving is hierbij van toepassing?
- Welke ondersteuning kunnen wij verwachten van de overheid?
- Wat betekent verduurzaming in het licht van onze antroposofische uitgangspunten?

Voor een groot deel liggen verantwoordelijkheden daarvan bij Breedsaam, voor onze school zal vooral praktisch nagedacht moeten worden over onze antroposofische identiteit en wat onze overtuigingen zijn bij 'verduurzaming'.

Bijlage 1

De Rudolf Steiner School in beeld

3.1. Inleiding

De Rudolf Steiner School Breda heeft, net als alle vrijescholen, als uitgangspunt dat onderwijzen ook opvoeden is. Onderwijs gaat verder dan alleen goed leren lezen of rekenen. Onderwijs staat ook in dienst van de persoonlijkheidsvorming, zowel individueel als in relatie tot de sociale gemeenschap. De vrijeschool wil in het leven van een kind van betekenis zijn. Ieder kind heeft van zichzelf bepaalde talenten. De vrijeschool wil dat het kind deze kan ontdekken en ontwikkelen. Dat vraagt om onderwijs dat verbreedt en de ontwikkeling van een vrije persoonlijkheid aanmoedigt in cognitieve capaciteiten, inventiviteit, originaliteit en creativiteit. Een aanpak gebaseerd op het mensbeeld uit de antroposofie, een visie op de mens, bestaande uit lichaam, ziel en geest. Vrijeschoolonderwijs vraagt om situaties waarin leraren en leerlingen het beste dat ze in huis hebben laten zien, zich door elkaar laten uitdagen en elkaar inspireren. Zodat kinderen uitgroeien tot mensen die zelf betekenis en richting aan hun leven geven. Die hun eigen plek weten te vinden in de huidige, snel veranderende samenleving.

3.2 Identiteit

Onze identiteit is gebaseerd op de volgende uitgangspunten¹:

- 1) Vrijescholen bereiden kinderen voor op de maatschappij van de toekomst.
 - 2) Vrijescholen zoeken de uitdaging in de realiteit zoals die is.
 - 3) Vrijescholen bieden onderwijs in leeftijdsfasen.
 - 4) Op vrijescholen volgen we de seizoenen en het ritme van de natuur. .
 - 5) Bij vrijescholen is ieder leren een creatief proces.
 - 6) Periodeonderwijs biedt de mogelijkheid lesstof te verdiepen.
 - 7) Vrijeschoolleerkrachten zijn zich bewust van hun voorbeeldfunctie.
 - 8) Vrijescholen ontwikkelen de natuurlijke ontvankelijkheid van het kind.
 - 9) Vrijescholen creëren een vertrouwensbasis.
- Ad 1 Leerlingen van onze school worden voorbereid om te kunnen gedijen in een snel veranderende wereld. Zodat ze als zelfstandige mensen volwaardig en creatief deel kunnen nemen aan de maatschappij van de toekomst. We willen dat ze zich gewild en gezien voelen en dat ze leren op zichzelf te vertrouwen binnen hun beschermde omgeving. De school draagt bij aan de verbreding en verdieping van hun interesse voor de maatschappij en de wereld. Van jongs af aan worden ze als volwaardig deelgenoot aan hun eigen leerproces benaderd in de driehoek ouder, kind en leerkracht.
- Ad 2 Onze school maakt deel uit van het Nederlandse onderwijsbestel en opereert in een vrije pedagogische ruimte. We zijn bewust bezig met wat de samenleving van ons vraagt en verwacht. We voldoen aan de onderwijscriteria die de overheid hanteert. Aanvullend zijn we overtuigd van de meerwaarde van onze pedagogische uitgangspunten. Onze uitdaging blijft deze te verwezenlijken en hiervoor ook erkenning te vinden. Waar de onderwijscriteria van de overheid nog veel op het cognitieve vlak liggen, blijven we strijden voor de zaken die wij even belangrijk vinden: sociale intelligentie, creativiteit, ontwikkelingsruimte geven aan het eigen talent.
- Om zo deze kenmerken blijvend te integreren in het geheel. De verhouding tussen verwezenlijking van onze doelen en recht doen aan de huidige realiteit vraagt om samenwerking

¹ Bron: Vereniging van vrijescholen

en overleg. Binnen onze school vindt dan ook een constante uitwisseling plaats over onze idealen, ideeën en kennis. Dit identiteitsdocument vormt daarbij een basis voor een gezamenlijke focus en de zoektocht naar nieuwe mogelijkheden. Op die manier houden we zelf het stuur stevig in handen.

- Ad 3** Binnen ons vrijeschoolonderwijs is de ontwikkeling van het kind de leidraad. Kinderen doorlopen verschillende fasen in hun jonge leven. Daar worden het onderwijs en de lesstof op afgestemd, zodat ieder kind zich optimaal kan ontwikkelen. In drie leeftijdsfasen van zeven jaar worden de kinderen tegemoet getreden. Jonge kinderen zijn nog één met de omgeving. De ervaringen die zij daarbij opdoen komen nog diep binnen. Zij dienen daarin behoed en beschermd te worden. Daarom brengen kleuters nog voornamelijk spelend - lerend de dag door. De tweede periode, de fase van schoolkinderen, kenmerkt zich doordat kinderen zo rond het 10e levensjaar zichzelf als eigen ik gaan beleven, los van hun omgeving. Kinderen in deze leeftijd ervaren de wereld vaak in beelden. Het leren komt voort uit die beelden en ervaringen. Jongeren ontmoeten graag de werkelijkheid zoals die is, waaraan zij hun vermogen tot oordelen kunnen vormen. Vrijescholen bieden vanuit hun leerplan en in ieder leerproces daarmee begeleiding aan de ontwikkeling van leerlingen in elk van de leeftijdsfasen. Zo komen mensen van school die hun eigen evenwicht herkennen. In harmonie leven met hun omgeving, betrokken bij de maatschappij. Flexibele, weerbare mensen, die actief in het leven staan.
- Ad 4** De vrijeschool hecht aan de wijsheid van de natuur en het ritme van de seizoenen. Op de vrijeschool wordt het jaarritme van de natuur gevolgd. Door het vieren van jaarfeesten worden kinderen zich bewust van het jaarverloop en stimuleren we verbondenheid met de natuur.
- Ad 5** Vrijeschoolonderwijs vraagt kinderen zich open te stellen. Naar andere leerlingen, naar leerkrachten en naar zichzelf. Daarin is een belangrijke rol weggelegd voor de vakken euritmie, toneel en gym en muziek. Dit verbindt, stimuleert de sociale samenhang, maar zorgt er bovenal voor dat kinderen zich openstellen voor de eigenheid in relatie tot de ander en de omgeving. Op basis van deze ervaringen ondersteunen deze vakken alle andere vakken en vormen daarmee een wezenlijk onderdeel van het vrijeschoolonderwijs.
- Ad 6** Op de vrijeschool is leren een creatief proces, dat ruimte biedt aan authenticiteit, spontaneiteit en situationeel handelen. De vaardigheden om op die manier te leren, ontwikkelen we ook door veel aandacht voor kunstzinnige vakken als schilderen, handenarbeid, handwerken, houtbewerken en techniek. Leren dient de leerling ruimte te bieden voor originaliteit. Voor een eigen inbreng. De vrijeschool staat voor onderwijs dat leerlingen prikkelt in hun creativiteit. Waardoor leerstof een levende, bewegende wereld wordt.
- Ad 7** Vrijescholen werken vanuit een mensbeeld. Een visie op de mens, bestaande uit hoofd, hart en handen. Die visie uit zich in een geïntegreerde onderwijsaanpak. Een aanpak waarbij het aanbod van de lesstof aansluit op zowel de innerlijke ontwikkeling van het kind, als op vragen die het kind vanuit de buitenwereld bereiken. Integratie van de leerstof vindt plaats in de hersenen. Periodeonderwijs geeft de leerlingen vanaf klas 1 de gelegenheid zich gedurende een aantal weken in het eerste uur van de dag te verbinden met lesstof over één onderwerp. Dat wordt inhoudelijk verdiept en vanuit verschillende kanten aangevlogen. Zo'n periode biedt bij uitstek de gelegenheid om de geboden stof te verdiepen en te verwerken. In wisselwerking met de leerlingen ontwerpt de leerkracht de periode, waarbij zijn rol verschuift van expert naar adviseur naar begeleider. Wat eigen is gemaakt, vindt zijn vervolg in vaklessen of oefeningen om geoefend, geuit en geautomatiseerd te worden. Een geïntegreerde manier van lesgeven, die aan het eind van de periode leidt tot het eigen maken en kunnen presenteren van deze stof.

- Ad 8* Wij vragen van onze leerlingen dat ze zich blijven ontwikkelen. Dat ze betrokken zijn en een open houding aannemen. Leerkrachten geven daarin het goede voorbeeld. Elke opvoeding is immers zelfopvoeding. In de eerste fase van hun ontwikkeling krijgen kinderen van kleuterleerkrachten een omgeving geboden waar nagebootst kan worden in gewoontevorming, gedrag en bezigheden. De leerkracht is hierin zelf vaak bewust en onbewust een middelpunt. Leerkrachten in de tweede fase dragen een voorbeeldfunctie in hun verhouding tot de wereld. Ze vertegenwoordigen voor de schoolkinderen de maatschappij en hoe je daar van binnenuit mee om kunt gaan in al haar facetten. Leerkrachten in de derde fase worden door jongeren gevolgd in hun existentie, hun passie en voorkeuren.
- Ad 9* Jonge kinderen zijn ontvankelijk en open voor indrukken. Veel waarnemen en leren gaat impliciet. Dat proberen we zoveel mogelijk te behouden. Zodat leerlingen een open houding ontwikkelen ten opzichte van nieuwe kennis, vaardigheden en zienswijzen. Die wens uit zich in alles wat onze school doet. Voor de jongsten uit het zich bijvoorbeeld in het gebruik van natuurlijke materialen. Zodat ze respect voor kwaliteit ontwikkelen. Voor de wat oudere kinderen uit onze aanpak zich in de manier waarop we verhalen vertellen en perioden behandelen. Zodat kinderen kennis maken met natuur, cultuur en hoe de mens zich heeft ontwikkeld. Wis-, natuur- en scheikunde, filosofie en religie enzovoorts dienen voor meer dan alleen het overdragen van kennis. We brengen onze leerlingen in verbinding met de medemens, de mens in de natuur, in de wetenschap, de mens in zijn streven naar hogere doelen, de mens en zijn plaats in het universum.
- Ad 10* Onze leerlingen krijgen de kans zich verbonden te voelen met hun omgeving en hun tijd. Dichtbij in de zin van klasgenoten, ouders, leraren, gezin en school, waarin het geheel altijd meer dan de delen kan worden. Verder weg in maatschappij, land, wereld en wereldgeschiedenis. Het biedt vertrouwen om meer en meer zicht te krijgen op het feit dat je als mens een plaats hebt in het universum en ertoe doet. Dat je onderdeel uitmaakt van een groter geheel, waarin jouw eigenheid een plek krijgt.

Bovenstaande visie hebben wij geconcretiseerd naar onderstaande aspecten:

3.3.1 Visie op lesgeven

Wij zijn de overtuiging toegedaan dat de spirituele grondslag voor het lesgeven ligt in het begrip dat we kunnen krijgen voor het wezen van het kind en hoe dat verandert. Kinderen op de basisschool leren vooral vanuit inspiratie (en vanuit de nabootsing bij kleuters). Dat vraagt van de leerkracht dat zij zich enthousiast en levendig met de leerstof verbindt zodat het kind hem kan volgen, want kinderen op de basisschool hebben niet primair onze logica nodig maar wel onze liefdevolle benadering van zowel de leerstof als henzelf. De leerstof is daarbij geen doel op zich, maar een middel waaraan het kind zich kan ontwikkelen om goed voorbereid de wereld tegemoet te treden. Bij het lesgeven beweegt de leerkracht zich tussen een vaste structuur (eisen en doelen) en een vrije ruimte waarin ruimte is voor het eigen initiatief van de leerkracht. Zij zorgt ervoor dat er bij de opbouw van de les (maar ook in de opbouw van de dag, de week, de periode en het schooljaar) momenten zijn van inademing en uitademing; momenten van inspanning en ontspanning, van opnemen en uitwerken, van ingetogen en uitbundig handelen.

3.3.2 Visie op leren

Duurzaam leren kan pas ontstaan als we leren van en aan het leven. Kinderen leren doordat ze nieuwsgierig zijn. De school biedt kinderen de mogelijkheid om vanuit dat enthousiasme kennis op diverse manieren zelf op te doen. De leraren geven instructie en kinderen mogen zich de stof op hun eigen niveau oefenen of verwerken in hun periodeschrift of werkstuk.

Het leren is een zelfstandig proces maar wordt versterkt door samen te werken. Door veel te doen (schrijven, tekenen, spelen) wordt het leren gestimuleerd. Voor de kinderen die meer instructie nodig hebben, wordt gebruik gemaakt van de verlengde instructie. Voor leerlingen die die sneller leren is er de mogelijkheid zelfstandig met onderwerpen aan de slag te gaan. Sommige kinderen hebben behoefte aan extra ondersteuning. Voor deze groepen is er een zorgstructuur opgezet.

3.3.3 Visie op identiteit

Onze school is gebaseerd op de pedagogie van Rudolf Steiner. Dat wordt zichtbaar in de opbouw van ons curriculum dat zich sterk richt op de ontwikkelingsfasen van het opgroeiende kind. Het wordt ook zichtbaar in de aankleding van ons gebouw, het gebruik van leermiddelen en in de speciale kunstzinnige vakken zoals handwerken, euritmie, vormtekenen, schilderen en handenarbeid. Wij besteden ruime aandacht aan jaarfeesten die gerelateerd zijn aan de seizoenen en de Christelijke jaarfeesten. Tijdens de lessen religieuze oriëntatie is er aandacht voor onze moreel-ethische waarden zoals we die hebben vanuit onze religieuze culturele achtergrond. De aandacht voor onze levensbeschouwelijke identiteit is verweven in het onderwijs maar wordt nooit expliciet onderwezen.

3.3.4 Visie op excellentie

Wij willen de juiste dingen doen en de juiste dingen goed doen. Daarom evalueren wij regelmatig en verbeteren voortdurend waar mogelijk. Als we spreken over excellentie op cognitief niveau is voor onze school duidelijk dat dit geen streefdoel is. Wij willen uitblinken in onderwijs dat gezond is voor onze leerlingen en onszelf. Dat betekent voor ons dat hoofd, hart en handen in een gezonde balans worden aangesproken. Dat onze leerlingen niet alleen knap zijn in rekenen en taal, maar bijvoorbeeld ook respectvol en met eerbied omgaan met zichzelf, andere mensen en de wereld om ons heen. Dit betekent dat wij ons niet alleen richten en inzetten op de cognitieve training. Dit is een bewuste keuze.

Zit een kind lekker in zijn vel in een veilige omgeving dan komt dit het cognitieve leren ten goede. Overigens zijn wij van mening dat een gezond mens ook op cognitief vlak zich sterk moet kunnen ontwikkelen om als vrij mens eigen keuzes te kunnen maken. De landelijke norm op de gebieden taal en rekenen zijn daarom het minimum waar wij ons op richten waarbij wij alles uit het kind willen halen wat mogelijk is.

3.3.5 Visie op te verwerven 21^e-eeuwse competenties

Wij willen leerlingen een samenhangend geheel van competenties meegeven waardoor ze optimaal kunnen functioneren in de 21ste eeuw. De leerkracht is daartoe open en onbevangen ten opzichte van wat er op haar afkomt. Zij is zagezegd altijd bereid de dag van morgen eventueel heel anders aan te treffen, dan die van gisteren. Zelf en met anderen zoekt de leerkracht naar passende antwoorden op nieuwe uitdagingen, naar dat wat aansluit op de actualiteit van vandaag en de uitdagingen van morgen.

Wij bieden onze leerlingen de mogelijkheid de 21^e vaardigheden eigen te maken door deze aan bod te laten komen in de dagelijkse praktijk van het onderwijs. Denk hierbij aan het inzetten van de verschillende denkstrategieën bij vraagstukken, het gebruik van multimedia tot de ambachten periode en kunstzinnige vakken.

N.B. In bovenstaande visies hebben we aangegeven hoe we ons onderwijs willen vormgeven. De beschreven uitgangspunten beschouwen we als kwaliteitscriteria waaraan we ons onderwijs op momenten toetsen.

3.4 Pedagogisch concept

Ons vrijeschoolonderwijs wordt, zoals uit bovenstaande kan worden begrepen, gegeven vanuit een eigen methodiek. Hierbinnen richten wij ons sterk op het individuele kind, door niet alleen te kijken naar wat het kind *kán*, maar vooral naar wie hij *is*. Door waar te nemen wat de leerling als individu of de klas als groep vraagt, kan de leerkracht tot de juiste aanpak komen. Het leerplan is daarbij de leidraad. We schenken aandacht aan hoofd, hart en handen en bieden kinderen de mogelijkheid te experimenteren met verschillende vormen van leren. Hierbij geeft het klassikale onderwijs ingang om ook de sociale ontwikkeling te voeden. Het leerplan is afgestemd op de ontwikkelingsfasen van het kind.

- 1 *Ontwikkelingspsychologisch gezien doorloopt een kind tot aan zijn volwassenheid drie fasen. De eerste zeven jaar staan voornamelijk in het teken van de opbouw van een gezond lichaam. Dit in samenhang met de ontwikkeling van het wilsleven van het kind. Het kind leert lopen, spreken, denken, zijn lichaam beheersen en oefent zijn grove en fijne motoriek. Het spel, de fantasie, het ritme in de dag en de taal- en muziekspelen ondersteunen het kind bij deze ontwikkeling.*

In de kleutertijd ontwikkelt de kleuter voorwaarden voor het leren. In het vrijeschoolonderwijs is het spel hierbij een belangrijk didactisch middel. Dat wat het kind waarneemt en ervaart in de wereld om zich heen wordt verwerkt in het spel. Het jonge kind bootst na alvorens hij begrijpt, zo heeft het kind leren staan, lopen, spreken en denken. In de kleutergroepen krijgt het kind volop gelegenheid om in het spel de fantasie te ontwikkelen. Het spelen blijft van groot belang voor de taal en cognitieve ontwikkeling, de sociaal emotionele ontwikkeling en de motorische ontwikkeling.

Tijdens het spel vindt er ontwikkeling plaats van innerlijke activiteit, beweeglijkheid en leert het kind voorstellingen en begrippen los van de zichtbare en tastbare werkelijkheid te hanteren. Hierdoor verwerft het kind zich vaardigheden waarmee het later leert rekenen en mathematiseren.

Deze spelvormen worden op verschillende wijzen aangeboden, enerzijds is er het "vrije spel", anderzijds zijn er de spelen die door de leerkracht worden aangeboden waarin de leerdoelen voor de kinderen verweven zijn. Zo zijn er bijvoorbeeld het cultuurspel, de kringspelen, de vingerspelen die dagelijks terugkeren in het ritme van de dag. Het vrije spel en het cultuurspel bestrijken een langere tijd binnen de dag. Het werken met natuurlijke en fantasierijke materialen vinden wij hierin van groot belang.
- 2 *Van klas één t/m zes wordt de wereld ontdekt vanuit het gevoelsleven. Naast het automatiseren van cognitieve vaardigheden wordt daarom veel aandacht besteed aan het kunstzinnig verwerken van de leerstof. Ook wordt een beroep gedaan op de eigen zelfstandigheid en het kunnen samenwerken met anderen.*

Het dagelijkse verhaal van de leerkracht biedt kinderen de mogelijkheid zichzelf in hun ontwikkeling te herkennen en houdt hen als het ware een spiegel voor. Bovendien wordt door het rijke, gesproken woord de taalschat van de kinderen gevoed. Binnen de vertelstof van klas één t/m zes wordt een duidelijke ontwikkelingslijn weergegeven. Vanuit de oerbeelden van sprookjes wordt door de jaren heen langzaam afgedaald naar de concrete werkelijkheid van deze wereld. Essentieel om 'door de tijd' ook verbonden te zijn met culturen die onze cultuur en tijdsgeest voor een belangrijk deel bepaald hebben. Het periode onderwijs maakt mogelijk dat er gedurende een langere periode een onderwerp aan bod komt waardoor de kinderen zich in de diepte kunnen verbinden met het onderwerp. Taal en rekenen wordt in de oefeningen verder geoefend.
- 3 *In de derde fase van zeven jaar (puberteit) komt geleidelijk de ontwikkeling van het analytische, abstracte denken tot stand. De jonge mens leert de wereld vanuit het denken te begrijpen. Hij is op zoek naar zijn eigen individuele weg en tracht zich een gezond eigen oordeelsvermogen te vormen. Voor onze leerlingen is er de mogelijk door te stromen naar het voortgezet vrijeschool-*

onderwijs voor vwo, havo en mavo. Het voortgezet vrijeschoolonderwijs wordt verzorgd door het Michael college in Breda.

Met bovenstaande als leidraad hebben wij de volgende concepten nader uitgewerkt:

Didactisch concept

- *In het verwerven van nieuwe inzichten en vaardigheden neemt het periode-onderwijs een centrale plaats in. De kinderen houden zich aan het begin van de dag intensief bezig met de nieuwe leerstof en dat in een gezamenlijk proces van verkennen, verwerken en zich eigen maken. In de methodiek van het leren wordt uitgegaan van de werkzaamheid van de nacht. Naast de bewuste processen van de dag zijn de onbewuste processen van de nacht van belang voor het 'vergeten', het verteren van de leerstof zodat de kinderen zich in diepere lagen hiermee kunnen verbinden. Dit is niet letterlijk vergeten, maar wel het laten zakken van het geleerde in een diepere laag van het geheugen.*
- *De school werkt vanuit klassikaal onderwijs, dat wil zeggen leren en (samen)werken in een vaste groep met aandacht voor de temperamenten de verschillende begaafdheden en uiteenlopende leerstrategieën. In het onderwijs wordt ruimte geschapen voor gezamenlijke verkenning, groepswork, individueel zelfstandig werk en interactief leren.*

Onderwijskundig concept

- *In het onderwijs neemt ritme een grote plaats in: er wordt gestreefd naar evenwicht als het gaat om in- en uitademing, opnemen en verwerken, impressie en expressie. Iedere les en iedere schooldag kent een ritmisch verloop, het vieren van de jaarfeesten maakt het mogelijk om herkenningpunten in het jaar te beleven.*
- *De school streeft naar kunstzinnig onderwijs waarbij vakken geïntegreerd worden. De leerkracht ontwikkelt zich door middel van onderzoek, kunst en studie en verbindt zich met het religieuze.*

Sociaal pedagogisch concept

- *Onze school wil een schoolgemeenschap zijn op basis van ouderbetrokkenheid en gemeenschapszin. Van de ouders wordt verwacht dat zij de missie van de school onderschrijven. Leerkrachten en ouders werken vanuit een eigen verantwoordelijkheid samen aan de ontwikkeling van het kind. Zij zijn gesprekspartners en houden elkaar op de hoogte.*
- *Ook wil onze school een school zijn waar VSO en BSO, een peuterafdeling en kinderopvang deel van uitmaken. Culturele activiteiten in en rondom de school vormen een verrijking zowel voor het onderwijs als voor de ontwikkeling van jong en oud.*

Alle bovenstaande in overweging genomen, krijgt ons onderwijs vorm vanuit de volgende uitgangspunten:

- *Wij stemmen de leerlijnen af op de beschreven ontwikkelingsfasen van het kind.*
- *De leerstof wordt verdiept aan de hand van wat de leerkracht waarneemt aan ontwikkelingsversterkende aspecten.*
- *Er wordt voortdurend naar een balans gezocht in het aanbod van cognitieve (denken), kunstzinnig (voelen) en sociaal emotionele (willen) lesvormen.*
- *Wij differentiëren in leerstof en werkwijze passend bij de leerlingen. Niet iedere leerling werkt binnen hetzelfde thema aan dezelfde oefeningen. Individueel of in groepjes werkt men aan het onderwijs. De kunstzinnige vakken laten een meer klassikale aanpak zien.*
 - *Er is in de aanpak aandacht voor de verschillende temperamenten.*
 - *Er is aandacht voor verschillende leerstrategieën.*
 - *Door de verschillende werkvormen kunnen de zintuigen zich ontwikkelen.*
 - *We zorgen voor een goede in- en uitademing in de dag, en binnen de lessen en door het schooljaar heen.*
 - *Wij observeren de betrokkenheid van de kinderen bij hun eigen leerstof.*

- *Kinderen mogen ervaringsgericht leren, dat betekent dat kinderen zelf mogen ontdekken wat zij ervaren zonder dat wij als volwassenen hierin sturen. Daarbij mogen zij leren omgaan met gelukke en minder geslaagde momenten en hier op voort borduren.*
- *Wij werken vanuit positieve feedback (zowel leerlingen onderling en ook de leerkracht naar de kinderen) Hierdoor de kinderen leren vrij met elkaar meningen te delen en te ontvangen waarbij dit als leermogelijkheid wordt ingezet en niet als oordeel.*
- *Wij helpen de kinderen hun kwaliteiten in te zetten en te vergroten, maar ook te stoeien met hun hiaten zodat zij hier op een goede manier mee leren om te gaan.*
- *Wij stralen uit dat het gaat om het leerproces. Dezelfde instelling verwachten wij van de klas.*
- *Wij zorgen voor een kindvriendelijke, uitdagende leeromgeving waarbij er voldoende (natuurlijk) ontwikkelingsmateriaal aanwezig is.*
- *We brengen de kinderen respect bij voor de materialen en de omgeving en voor elkaar. (Wij zijn hier allemaal en met elkaar verantwoordelijk voor).*
- *We hebben aandacht voor de sociale omgang met elkaar en nemen daar de tijd voor.*
- *Wij zijn er ons van bewust dat de leerlingen en de leerkrachten binnen een klas een belangrijk deel van hun ontwikkelingsweg samen gaan.*